

Sparar finländarna på bröd, men inte på alkohol?

Statistikcentralen har gett ut resultaten av konsumentundersökningen för år 2012. Konsumentundersökningar av det här slaget ger uppgifter för ett år i taget om hemhushållens penningbruk för olika ändamål (som för mat, dryck, samfärdsel, internet etc.). Jag ska nu jämföra hur mycket privat-hushållen procentuellt betalade för bröd, andra bageriprodukter, alkohol och tobak, under åren 2012, 2006 och 2001:

Konsumentundersökningen för år 2012 visar att, i en familj med två barn och två vårdnadshavare, stod brödet för 0,76 % av alla konsumtionsutgifter (0,82 % år 2006 och 1,02 % år 2001) Motsvarande siffror för singelhushåll var 0,64 %, (0,71 % och 0,84 %).

Om vi utöver bröd också beaktar andra bageriprodukter, söta och salta, exempelvis kaffebröd, kakor, piroger, pastejer och annan bageriproduktion, var fyrapersonersfamiljens andel av alla konsumtionsutgifter år 2012 för bröd och andra bageriprodukter 1,2 % (1,28 % år 2006 och 1,51 % år 2001); motsvarande procentandelar för singelhushåll var 1,1 %, (1,17 % och 1,28 %). Det visar att hushållens utgifter för bröd och de övriga bageriprodukterna under en tioårsperiod har minskat proportionellt, trots att det inte kan påvisas att brödkonsumtionen skulle ha minskat.

Jämför vi alkohol och tobak på samma sätt kan vi konstatera att privathushållen spenderar betydligt större summor än på bageriprodukter. I en fyrapersoners barnfamilj utgjorde år 2012 kostnaderna för alkohol 1,31 % av hela konsumtionen (1,36 % år 2006 och 1,70 % år 2001). I singelhushåll var alkoholdryckernas andel betydligt större, i procent 2,02 %, 1,64 % och 1,94 %. Enpersonshushållen spenderade alltså tre gånger mer på alkohol än på bröd. Om vi också tar tobak med i jämförelsen, så använde familjen med två vuxna, två barn, totalt 1,74 % av sina konsumtionsutgifter för alkohol- och tobaksköp (år 2006 var andelen 1,95 % och år 2001 2,57 %). För singelhushållens del var andelarna 2,9 %, (3,2 % och 3,9 %).

Vad kan vi dra för slutsats av det här? Åtminstone det att i singelhushållen äts minst lika mycket bröd som i barnfamiljer-

na. I singelhushållen konsumeras dock mera alkohol och tobaksprodukter eftersom man kan förmoda att i barnfamiljerna är det endast de vuxna som spenderar pengar på alkohol och tobak. Alltså ser det ut som att familjeliv ur denna synvinkel är ett hälsosammare alternativ än att leva i singelhushåll.

Statistiken enligt konsumentundersökningarna visar dock att de finländska hushållens totala utgifter för livsmedel i alla kategorier på sex år har ökat. År 2012 gick 13,1 % av en fyrapersonersfamiljs konsumtion till livsmedel, när motsvarande andel år 2006 var 12,7 % (år 2001 14,2 %). Så har det gått, trots att utgifterna för bröd och alkohol proportionellt minskat under dessa sex år. Hur ska det förklaras? Har de övriga livsmedelsbranscherna lyckats bättre med att höja sina priser än bageribranschen och alkoholindustrin?

Statistiken visar också att betydligt mindre än en procent av alla konsumtionsutgifter går till bröd. Ändå får vi ideligen höra att bröd är dyrt. Och blir det någon gång tal om behov att höja brödpriset, vinklar medierna det som om hela det finländska socialskyddet i så fall hotas.

Som vi alla väl vet, har importen av billiga utländska halvfabrikat för gräddning i affärerna ökat kraftigt hos oss. Förstås är det förstaeligt att mindre bemedlade köper importerat utländskt bröd, om det säljs billigare. Däremot då också välbeställda personer köper importbröd och därigenom sparar t.ex. 20 cent på brödpriset är ett bra exempel på hur irrationellt människor ibland beter sej. Ibland är man varken "fattig eller sjuk" och ibland snålar man in på allt. Ett gammalt talesätt är "när jag backade min Mercedes ur garaget funderade jag på hur dyrt brödet är". Förklaringen kan i många fall vara den att många människor bara låtsas vara rika. Först skaffar man sig på skuld dyra bostäder och/eller bilar, och sen måste man i stället knappa in på bröd och andra livsmedel för att klara av låneraterna.

Men inte tycks det utländska brödet alltid heller vara så förmånligt för konsumenterna. Jag var under veckoslutet i Karleby, där det i en affär erbjöds baguetter tillverkade i Polen. Priset var 2,50 € och salthalten 1,6 %.

Det kan förstås vara så att, både förpackningarna och produkternas private label-varumärken kunde tänkas ge konsumenterna uppfattningen att det var inhemskt bröd

Bredvid fanns också en vitlöksbaguette från Litauen. Priset var 2,49 € (salthalten uppgavs inte, på varudeklarationen nämndes bara salt). Jag funderade på vem som köper dessa polska och litauiska baguetter? Det kan förstås vara så att, både förpackningarna och produkternas private label-varumärken kunde tänkas ge konsumenterna uppfattningen att det var inhemskt bröd, när redan namnet på etiketten gav ett finländskt intryck. Något utbud av lokala eller ens finländska bageriers baguetter, fanns inte alls i affären. Affärskedjan ifråga har sannolikt resonerat som så att det är logistiskt förnuftigt att fylla butikerna i hela landet med baguetter som massproduceras utomlands. "Då blir det också hygglig avans", eftersom brödet kan importeras så förmånligt.

Mika Väyrynen

Mika Väyrynen

